

UDK 378.4(477.63)ДНУ(092)

In memoriam

Пам'яті професора Віталія Павловича Моторного (1940 – 2025)

21 липня 2025 року перестало битися серце видатного вченого, доктора фізико-математичних наук, професора, члена-кореспондента Національної академії наук України, Заслуженого діяча науки і техніки України, лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки – Віталія Павловича Моторного.



Студенство, громадськість, наукова спільнота знали Віталія Павловича як талановитого науковця, мудрого педагога, вимогливого, але доброзичливого керівника, людину високих моральних цінностей і внутрішньої шляхетності.

Віталій Павлович народився 28 липня 1940 року. У 1958 році він вступив на фізичне відділення фізико-математичного факультету Дніпропетровського державного університету. В студентські роки виявив інтерес до точних наук і схильність до дослідницької роботи. У 1963 році Віталій Павлович із відзнакою закінчив університет за спеціальністю «Математика», в 1966 році – аспірантуру і вже наступного року успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Наближення функцій алгебраїчними многочленами в просторі L_p ».

Професійна діяльність Віталія Павловича понад півстоліття була пов'язана з Дніпровським національним університетом імені Олеся Гончара (раніше – Дніпропетровським державним університетом). В 1974 році він очолив кафедру теорії функцій, якою успішно керував до 2010 року. В 1975 році Віталій Павлович захистив докторську дисертацію на тему «Екстремальні задачі теорії квадратур і наближення функцій», а в 1977 році йому було присвоєно звання професора. Упродовж 1977–1980 років він обіймав посаду декана механіко-математичного факультету.

Наукові інтереси професора Моторного охоплювали широке коло питань теорії наближень функцій, зокрема з апроксимації класів функцій алгебраїчними многочленами з врахуванням положення точки на відрізку, проблем оптимальних квадратурних формул, екстремальних властивостей сплайн-функцій, наближення періодичних функцій тригонометричними поліномами в середньому та ін. Його роботи відзначаються глибиною аналізу та строгістю викладу. Результати досліджень Віталія Павловича здобули визнання серед фахівців не лише в Україні, а й за її межами.

Протягом багатьох років він співпрацював з Інститутом прикладної математики і механіки НАН України, де очолював наукову лабораторію. Він активно брав участь у міжнародних математичних конгресах, читав лекції у провідних університетах і наукових центрах світу, гідно представляючи українську науку на міжнародному рівні.

У 1991 році Віталію Павловичу було присвоєно почесне звання «Заслужений діяч науки і техніки України» за визначний внесок у розвиток математичної науки. У 1994 році його багаторічна наукова діяльність була відзначена Державною премією України в галузі науки і техніки. У 2000 році Віталій Павлович був обраний членом-кореспондентом Національної академії наук України у Відділенні математики. Пізніше, у 2010 році, він став лауреатом премії імені М. О. Лаврентьєва НАН України за цикл наукових праць із теорії наближення функцій.

Віталій Павлович підготував численне коло дослідників, які працюють у вищих навчальних закладах та наукових установах України й за кордоном. Під його керівництвом захищено 13 кандидатських дисертацій, двоє його учнів пізніше стали докторами наук.

Поряд із науковими здобутками Віталій Павлович залишив яскравий слід у педагогічній діяльності. Його лекції з функціонального аналізу, теорії міри та інтеграла й інших фундаментальних курсів вражали чіткістю

викладу, логічністю побудови та глибоким розумінням сутності предмета. Студенти згадують його як вимогливого, але справедливого викладача, який завжди підтримував прагнення до знань і заохочував мислити самостійно.

За визначні заслуги у сфері освіти Віталій Павлович був нагороджений знаком Міністерства освіти України *«За відмінні успіхи в роботі»* та удостоєний почесного звання *«Заслужений професор Дніпровського національного університету»*.

Він активно працював зі школярами та вчителями, багато років очолював журі обласних олімпіад юних математиків, а з 2015 року був почесним головою журі III етапу Всеукраїнської учнівської олімпіади з математики. Його діяльність сприяла формуванню в регіоні потужного осередку математичної освіти й підтримці талановитої молоді.

Протягом більш ніж тридцяти років Віталій Павлович був відповідальним редактором збірників наукових праць з математики Дніпровського національного університету, наукового журналу *«Researches in Mathematics»*, а також членом редакційних колегій провідних математичних журналів України.

Віталій Павлович Моторний був людиною глибоких знань, великої гідності та безмежної відданості своїй справі. Його відзначали принциповість, чесність і щирість у стосунках з колегами та студентами. Він умів бачити в людині потенціал і допомагав розкрити його, залишаючись для багатьох учнів не лише науковим керівником, а й справжнім другом та вчителем.

Пам'ять про професора Віталія Павловича Моторного житиме у серцях тих, хто мав честь знати його, працювати поруч або навчатися у нього. Його наукові здобутки, педагогічна спадщина та людяність назавжди залишаться частиною історії університету та української науки.

Колеги, учні, редакційна колегія
журналу *“Researches in Mathematics”*

Received: 30.10.2025. Accepted: 15.11.2025